

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	PLA	Behandeld	L.F.M. Rhoen
Ons kenmerk	DOC-00165532	Telefoon	+31 6 46 62 79 11
Uw kenmerk	-	Maastricht	15 februari 2022
Bijlage(n)	1	Verzonden	28 maart 2022

Onderwerp

Structurele financiering natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer

Geachte leden van Provinciale Staten,

Bijgaand ontvangt u ter vaststelling het besluit om de financiering voor het natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en de kosten voor uitvoering daarvan door externe organisaties structureel in de begroting te verankeren bij de samenstelling van de begroting 2023.

Deze nota geeft inzicht in de stand van zaken rond de financiering van het Limburgse Natuurbeheer en bevat een voorstel om naar de toekomst deze structurele opgave ook structureel in de begroting te verankeren. Het is goed om vooraf enkele noties met u te delen omdat het Limburgse natuurbeleid meerdere onderdelen kent die een onderlinge samenhang kennen.

- Qua financiële omvang is het provinciaal natuurbeleid te vatten in grofweg drie hoofdelementen:
 - Natura 2000 instandhouding, vorm gegeven via de Natura 2000 beheerplannen
 - Natuurbeheer, zijnde het onderhoud van het bestaande areaal natuur netwerk
 - De ontwikkelopgave, de verwervings- en inrichtingsopgave van nieuwe natuur
- Deze hoofdelementen hebben een verbonden financiële component die zijn oorsprong vindt in het opgeleverde advies van de commissie Jansen dat tijdens het decentralisatieproces van het beleidsveld Natuur is opgemaakt. Sinds de afgeronde decentralisatie (Natuurpact 2013) maken deze gelden onderdeel uit van de algemene uitkering van het Provinciefonds met een zelfde indeling als hierboven genoemd:
 - € 9,4 mln. per jaar, toegevoegd aan de reserve N2000/stikstof

- € 9,8 mln. voor natuurbeheer, agrarisch beheer en de bijbehorende uitvoeringskosten en een structurele eigen provinciale bijdrage van € 4,4 mln, welke tot op heden steeds incidenteel is gedekt
- € 6,9 mln. voor de ontwikkelopgave samen met een om niet verkregen voorraad gronden beschikbaar voor ruiling of inrichting als natuur
- De analyse van de commissie Jansen, voorafgaand aan het Natuurpact 2013, is steeds als uitgangspunt genomen voor het natuurbeleid in Limburg en de besteding van de financiële middelen. Het is echter onderdeel van de algemene uitkering en de commissie Jansen zelf adviseerde deze middelen te ontschotten. Vrijwel direct na onze aanstelling zijn wij als college gestart om de beleidsontwikkeling (het 'wat gaan we doen?') centraal te stellen. Daar hoort ook een 'bottom-up'-proces van begroten bij. Dit is echter een moeilijk en tijdrovend proces, dat ook een bepaalde mate van omdenken vraagt. Van redeneren vanuit het beschikbare geld, naar redeneren vanuit 'wat moeten we doen?' en 'wat kost dit?'.
- Natuurbeheer is hier het verst in gevorderd, omdat het in belangrijke mate stoelt op landelijk vastgesteld tarieven x het te beheren areaal.
- Bij de ontwikkelopgave vraagt het meer aannames, omdat een deel van het geld "verdiend" moet worden met verkoop van de beschikbare grondvoorraad en het ontwikkeltempo moeilijk te bepalen is. Overigens is hier wettelijk sprake van een inspanningsverplichting.
- De benodigde instandhoudingsmaatregelen voor de N2000-gebieden zijn deels uitgewerkt in N2000-beheerplannen met een looptijd van 6 jaar per plan, welke reeds bestuurlijk zijn vastgesteld. Dit maakt verder vooruitkijken moeilijk. Hier loopt momenteel een onderzoek voor. Daarnaast hebben de ramingssystematieken nog niet de volwassenheid die past bij de omvang van de financiële middelen. Daarnaast blijkt uitvoering weerbarstig en tijdrovend, terwijl tegelijkertijd de organisatie verder belast wordt met het inzetten van SPUK-middelen in het kader van het Programma Natuur ter bestrijding van de stikstofproblematiek.

Bovenstaande noties leiden tot de conclusie dat het ideale "integrale plaatje" nog niet is afgerond. Tegelijkertijd zien wij beperkte keuzemogelijkheid in de kosten van natuurbeheer, gelet op de landelijke tariefstructuur en het feit dat het ambitieniveau qua natuurplannen al vastligt in de natuurbeheerplannen. In lijn met de gesondeerde nieuwe begrotingssystematiek en stappen richting een zuiver begrotingsresultaat, is dit een structurele last die ook structureel verankerd moet worden. Voorgesteld wordt dit te doen bij de begroting '23, hetgeen ook aansluit bij de aan te gane contracten met de uitvoerende terreinbeherende organisaties (TBO's) later dit jaar.

Omdat wij op basis van deze nota duidelijk zien dat dit een zwaar beslag legt op de beschikbare financiële ruimte zullen we parallel verkennen in hoeverre in lijn met de geadviseerde ontschotting en het noodzakelijke integrale plaatje er kansen zijn om het beslag op de financiële begrotingsruimte te verkleinen. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of na afronding van de tijdelijke ontwikkelopgave (nu gepland tot en met 2027), de structurele gelabelde financiering van € 6,9 mln. ingezet kan worden voor beheer. Dit vraagt tijd en analyse, maar doet niets af aan het harde karakter van de verplichting voor natuurbeheer.

Dat is de reden dat de analyse van de beheermiddelen op dit moment al gedeeld kan worden met Provinciale Staten. De meer gedetailleerde analyse van de benodigde middelen voor de ontwikkelopgave en de N2000 instandhouding volgt bij de behandeling van het natuurprogramma in mei 2022, zodat nog tijdens het begrotingsproces '23 vanuit een volledig beeld de Limburgse natuuropgave kan worden gewogen.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

GEWIJZIGD Statenvoorstel – 1 minuut versie No: G-22-006

1 Onderwerp

Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Deze nota geeft inzicht in de stand van zaken rond de financiering van het Limburgse natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en de uitvoeringskosten van externe organisaties en bevat een voorstel om naar de toekomst deze structurele wettelijke opgave ook structureel in de begroting te verankeren. het Limburgse natuurbeleid kent meerdere onderdelen die een onderlinge samenhang kennen.

Het beheer van natuurgebieden behoort tot de wettelijke taken van de Provincie. De dekking hiervan is echter tot op heden steeds incidenteel en niet structureel geregeld. Ook voor de uitvoeringskosten door externe organisatie is niet voldoende dekking aanwezig in de begroting. Bij de decentralisatie van de natuurbeheertaak was bekend dat de rijksbijdrage onvoldoende was en heeft de provincie zich gecommitteerd aan een eigen bijdrage. Deze was in 2013 geraamd op een bedrag van 4,4 mln euro per jaar.

Dit voorstel ziet er, in navolging van Motie 2489 gewijzigd Plusquin cs inzake Reserveren voor natuurbeheer op toe, dat de kosten voor beheer structureel gedekt worden in de Provinciale begroting.

Door vorige colleges is een bewuste politiek-bestuurlijke keuze gemaakt om de benodigde dekking van collegeperiode tot collegeperiode ten laste van de vrije begrotingsruimte te regelen. Met vaststelling van de nieuwe financiële strategie in GS van 11 januari 2022 en een eerste bespreking hiervan in de commissie FEB van 21 jan jl., is de keuze gemaakt om structureel wettelijk verplichte opgaven ook structureel in de meerjarenraming te verankeren.

De spelregels voor uitvoering van natuurbeheer zijn landelijk afgesproken, onderdeel daarvan zijn de beheertarieven (normbedrag per natuurtype) die jaarlijks interprovinciaal worden vastgesteld. Ambtelijke navraag interprovinciaal geeft het beeld dat andere provincies het natuurbeheer structureel in de begroting hebben verankerd en daarbij een groeiprognose hanteren. Alleen de provincie Zeeland heeft te kennen gegeven op termijn een tekort te hebben tussen de kosten en de door haar Staten beschikbaar gestelde dekking.

3 Bevoegdheid

Op basis van de Provinciewet hebben Provinciale Staten de verordende bevoegdheid om de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Limburg 2016 vast te stellen. Dat instrument is ingezet om te voldoen aan de verplichting in artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming om de nodige maatregelen te treffen om beschermde soorten en hun habitats in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te behouden, dit alles ter waarborging van de biodiversiteit in Nederland en Europa. Een in de Wnb aangewezen nodige maatregel hiertoe is het realiseren en in stand houden van het Natuurnetwerk. Met

natuurbeheersubsidie wordt het Natuurnetwerk in stand gehouden. De ondergrenzen welk natuurareaal minimaal in beheer moet zijn is afgesproken in het Natuurpact.

Voor het in gunstige staat van instandhouding brengen of behouden van diersoorten wordt onder andere het agrarisch natuurbeheer ingezet. Op dit moment is de biodiversiteit in Nederland onvoldoende. Voor het agrarisch natuurbeheer (ANLb) heeft Nederland zich richting Europa verplicht om als lidstaat de bijdrage aan het agrarisch natuurbeheer (ANLb) niet te verminderen. Dat betekent dat de provincie de agrarische beheersubsidie niet omlaag kan bijstellen.

4 Voorstel aan Provinciale Staten

In te stemmen met:

1. Kennis te nemen van de structurele wettelijke verplichte opgaven voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en de uitvoeringskosten door externe organisaties;
2. De hiertoe benodigde dekking van 3,87 miljoen euro (2023) per jaar oplopend tot een bedrag van 9,87 miljoen euro per jaar (2030) mee te wegen bij de begroting '23, wanneer ook de inzichten zijn verkregen in de Ontwikkelopgave Natuur en de N2000-plannen alsmede herprioriteringsopties binnen andere beleidsterreinen.
3. Driejaarlijkse herijking van deze cijfers en benodigde dekking.

	2023	2030
Natuurbeheer	€ 11,8 mln	€ 14,96 mln
Agrarisch natuurbeheer	€ 3,45 mln	€ 3,45 mln
Organisatiekosten	€ 2,49 mln	€ 2,49 mln
Totaal	€ 17,76 mln	€ 20,90 mln
Dekking	€ 13,90 mln	€ 11,03 mln
Tekort	€ 3,87 mln	€ 9,87 mln

5 Argumenten / toets duurzaamheidparagraaf

Het in stand houden van het Natuurnetwerk is met het sluiten van het Natuurpact (2013) een verantwoordelijkheid van Gedeputeerde Staten geworden (natuurbeheer). Alsook het treffen van maatregelen om beschermde soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen en te behouden (agrarisch natuurbeheer). Destijds was bekend dat de storting in het provinciefonds onvoldoende was om de kosten te dekken. De provincie heeft zich destijds gecommitteerd om een eigen bijdrage te leveren (berekend op 4,4 miljoen euro per jaar). Deze eigen bijdrage is steeds incidenteel geregeld. Conform de motie 2489 gewijzigd Plusquin en de in de commissie FEB van 21 jan jl besproken financiële strategie om structureel wettelijk verplichte opgaven ook structureel in de meerjarenraming te verankeren, wordt nu voorgesteld de dekking structureel te regelen.

Natuurbeheer

Gebleken is dat binnen de afspraken van het Natuurpact niet kan worden bezuinigd op het in beheer zijnde natuurareaal, alsook de gehanteerde beheertarieven landelijk zijn afgesproken.

Mede gelet op het landelijke Uitvoeringsprogramma Natuur dat zelfs inzet op intensivering van beheer van natuurterreinen wordt voorgesteld de dekking structureel te regelen.

Agrarische natuurbeheer

Voor het agrarisch natuurbeheer is in het Natuurpact afgesproken dat Limburg 2,34 miljoen euro per jaar (prijspeil 2021) beschikbaar stelt voor agrarisch natuurbeheer. De huidige kosten voor agrarisch natuurbeheer voor Limburg zijn 6,88 miljoen euro per jaar. Voorgesteld wordt om dit te continueren en structureel te dekken, waarbij wordt uitgegaan van een cofinanciering van 50% uit Europa .

Externe organisatiekosten

Deze kosten zijn voor de provincie verplicht en landelijk afgesproken. Hierop kan de provincie niet zelfstandig bezuinigen. Voorgesteld wordt om ook hiervoor de dekking structureel te regelen.

Eigen bijdrage

De eigen bijdrage is in 2030 hoger dan de eerder geraamde 4,4 miljoen, omdat:

- deze eigen bijdrage is berekend in 2013 voor boekjaar 2021, niet voor 2030 (prijsstijging);
- de dekking niet is geïndexeerd;
- de € 2,49 mln organisatiekosten nagenoeg niet in die 4,4 miljoen euro waren meegenomen;
- niet is uitgegaan van € 0,75 mln verhoogde beheerkosten als gevolg van de kwaliteitsslag op bestaande natuur
- met het huidige bedrag voor agrarisch beheer is gerekend met een beperkte Europese cofinanciering (50% in het verleden 75%).

6 Risico's

Gedeputeerde Staten is in deze opdrachtgever (beheer eigen terreinen) als subsidieverlener (bevoegd gezag) voor de uitvoering van (agrarisch) natuurbeheer.

De geraamde kosten zijn op basis van de huidige data ingeschat. In de praktijk kunnen deze cijfers naar boven dan wel naar beneden gaan afwijken en zijn ze ook mede afhankelijk van het tempo waarin het de voltooiing van het Natuurnetwerk wordt afgerond. Zodoende dat ook wordt voorgesteld deze cijfers driejaarlijks te herijken.

Bezuinigen op het beheer leidt er toe dat de natuurwaarden achteruit gaan en de gunstige staat van instandhouding niet wordt gehaald, waarmee de Provincie aangesproken zal worden op het niet nakomen van haar wettelijke verplichting.

Bezuinigen op agrarisch natuurbeheer leidt tot een verdere achteruitgang van het Limburgse landschap, verminderde biodiversiteit en inkomensverlies voor agrariërs, hetgeen in strijd is met het zogenaamde 'no-backsliding principle' dat door de lidstaten met de EU in het kader van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) is afgesproken. Dit principe houdt in dat lidstaten door middel van hun strategische GLB-plannen een grotere algehele bijdrage dienen

te leveren tot de verwezenlijking van de specifieke doelstellingen op het gebied van o.a. het beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht en het tot staan brengen en ombuigen van biodiversiteitsverlies, de versterking van ecosysteemdiensten en de instandhouding van habitats en landschappen.

Statenvoorstel

No: G-22-006

1. Onderwerp

Duurzame financiering natuuropgaven; natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer & externe organisatiekosten

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Bij het sluiten van het Natuurpact (2013) zijn natuuropgaven gedecentraliseerd, waaronder natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer. Bij het Natuurpact behoort ook een jaarlijkse storting in het Provinciefonds door het Rijk. Bij het tekenen van het Natuurpact is uw Staten kenbaar gemaakt dat er een tekort was voor uitvoering van de opgaven in het Natuurpact (G-11-029-1). Daardoor heeft de provincie zich gecommitteerd aan het leveren van een eigen bijdrage, berekend op 4,4 miljoen euro per jaar. De benodigde dekking is door vorige colleges steeds incidenteel per collegeperiode gedekt uit de vrije begrotingsruimte.

Met vaststelling van de nieuwe financiële strategie in GS van 11 januari 2022 en een eerste bespreking hiervan in de commissie FEB van 21 jan jl., is de keuze gemaakt om structureel wettelijk verplichte opgaven ook structureel in de meerjarenraming te verankeren. In de motie 2489 gewijzigd Plusquin cs inzake Reserveren voor natuurbeheer is eveneens verzocht om structurele dekking voor de kosten voor natuurbeheer.

Eerst is onderzocht of er mogelijkheden waren om te bezuinigen, maar gebleken is dat dat niet voldoende mogelijk is binnen de afspraken van het Natuurpact. Vervolgens is onderzocht of er elders binnen het natuurbudget ruimte was om dit structurele tekort te financieren, ook dat bleek niet mogelijk.

Het in stand houden van het Natuurnetwerk is een wettelijke taak van Gedeputeerde Staten (artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming). Instandhouding is zonder beheer niet mogelijk en daarom wordt voorgesteld om dit structureel op te nemen in de begroting 2023 ev. Gedeputeerde Staten hebben ook de verplichting om de nodige maatregelen te treffen om beschermde soorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te behouden. Zo'n maatregel is het agrarisch natuurbeheer, ook hiervoor wordt voorgesteld om middelen structureel beschikbaar te stellen. Dit volgens het adagium structurele kosten moeten structureel gedekt zijn.

Naast deze kosten voor natuurbeheer zijn bij de uitvoering van de natuuropgaven uit het Natuurpact ook uitvoeringskosten door externe organisaties verbonden. Deze kosten zijn structureel en landelijk bestuurlijk afgesproken. Voorgesteld wordt om ook deze kosten structureel te financieren.

3. Bevoegdheid

Bevoegdheid

Op grond van artikel 145 van de Provinciewet hebben Provinciale Staten een verordende bevoegdheid op basis waarvan ze de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer

Limburg 2016 hebben vastgesteld. Dit is de juridische basis voor natuurbeheersubsidie en agrarische natuurbeheersubsidie.

Wettelijke taak

De Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer Limburg 2016 is vastgesteld omdat op grond van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming de nodige maatregelen moet treffen voor het in een gunstige staat van instandhouding brengen of houden van de beschermde dieren en planten en hun habitats. Met het oog hierop moeten provincies een natuurnetwerk realiseren en in stand houden. De minister en de provincies gezamenlijk leggen verantwoording hierover af aan de Eerste en Tweede Kamer via de Voortgangsrapportage Natuur. Deze natuuropgaven zijn in 2013 naar de provincies gedecentraliseerd (Natuurpact).

Deze bepaling is uitvloeisel van de (Europese) doelstellingen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn, de verdragen van Bern en Bonn alsook het Biodiversiteitsverdrag. Voor het niet behalen van deze doelen, dan wel het leveren van onvoldoende inspanning kan de Europese Commissie de lidstaat Nederland voor beboeten.

Nodige maatregelen

Bij de beantwoording van de vraag welke maatregelen moeten worden uitgevoerd om te voldoen aan de wettelijke taak is relevant wat de huidige toestand is en wat nodig is om tot een gunstige staat van instandhouding te komen.

In het Natuurpact zijn afspraken gemaakt welke inspanning de provincies moeten leveren om te voldoen aan het vereiste van het treffen van de nodige maatregelen. Dat is voor natuurbeheer vertaald in continuering van de op dat moment lopende natuurbeheersubsidies en het subsidiëren van nieuwe gerealiseerde natuur (ontwikkelopgave) om zodoende het Natuurnetwerk in stand te kunnen houden. Alsook de spelregels voor de uitvoering van natuurbeheer zijn hierbij bepaald. Het agrarisch natuurbeheer is een maatregel om beschermde diersoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te behouden, biodiversiteit te bevorderen en om habitats en landschappen in stand te houden.

In de zevende Voortgangsrapportage Natuur (2021) is geconcludeerd dat de biodiversiteit in Nederland onvoldoende is. Aangestipt wordt de noodzaak voor het Uitvoeringsprogramma Natuur, zonder dat programma worden de Europese doelen niet behaald. Onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Natuur is intensivering van natuurbeheer. Ongeveer driekwart van de habitatrichtlijnsoorten en 90% van de habitattypen in Nederland verkeren in een ongunstige staat van instandhouding. De trend voor beschermde soorten onder de Vogel- en habitatrichtlijn is ongeveer gelijk gebleven of licht verbeterd. Voor de habitattypen is de trend licht negatief.

In de eerste lerende evaluatie van het Natuurpact (2017) en herhaald in de tweede lerende evaluatie van het Natuurpact (2020)¹ is geconstateerd dat na afronden van het Natuurnetwerk maximaal 65% van de Europese doelstellingen kunnen worden behaald. Zelfs na succesvolle

¹ Op verzoek van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Interprovinciaal Overleg (IPO) evalueert het Planbureau voor Leefomgeving driejaarlijks tot 2028 het beleid dat voortkomt uit het Natuurpact.

afronding van de bestaande plannen resteert dus een forse opgave. De natuur staat er met name slecht voor door te veel stikstofdepositie, maar heeft niet alleen te kampen met te veel stikstof; problemen zijn ook verdroging en een tekort aan geschikt leefgebied. “Provincies kunnen op de korte termijn (5 tot 10 jaar) de natuur in het Natuurnetwerk herstellen en robuuster maken door meer in te zetten op herstelmaatregelen en voldoende regulier natuurbeheer.”

In Balans voor de leefomgeving (2020)² is benoemd dat het Intergouvernementeel Platform voor Biodiversiteit en Ecosysteemdiensten (IPBES) het verlies aan biodiversiteit en aan ecosysteemdiensten als een van de grootste risico's voor samenlevingen wereldwijd beoordeelt. In Nederland is in de afgelopen eeuw veel biodiversiteit verdwenen, maar in natuurgebieden is het verlies nu gemiddeld genomen gestopt. In het agrarisch gebied gaat het echter nog steeds slechter met het merendeel van de populaties van soorten. De populaties van karakteristieke diersoorten van het agrarisch gebied zijn echter sinds 1990 gemiddeld met ruim 50 procent afgenomen en de populatie boerenlandvogels is met bijna 50 procent gedaald. Op de meest landbouwpercelen is geen leefruimte voor planten en vogels. Vijfenvertig jaar agrarisch natuurbeheer heeft met allerlei verschillende subsidieregelingen (nog) niet geleid tot een kentering in de afnemende trend van de populatie boerenlandvogels.

In 2021 is door de WenR in een tussenevaluatie van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer uitgevoerd. De ecologische condities voor het bereiken van de doelen van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water zijn licht verbeterd. Voor het keren van negatieve trends van veel doelsoorten en het daadwerkelijk verbeteren van de waterkwaliteit is meer nodig. Hoewel het agrarisch natuurbeheer zich richt op de instandhouding van de doelsoorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn is niet inzichtelijk gemaakt hoe groot de omvang van de beheerinspanning moet zijn om de negatieve trends van al deze soorten te keren. De verwachting is dat de huidige omvang van het agrarisch natuurbeheer en het beheerbudget onvoldoende zijn om de negatieve trends te keren en zo te zorgen voor een goede staat van instandhouding van de doelsoorten, maar het is niet duidelijk hoe groot het verschil is tussen de huidige en benodigde inzet is. Duidelijk is dat het agrarisch natuurbeheer een positieve bijdrage levert, maar dat er meer nodig zal zijn om de doelen te bereiken.

4. Voorstel aan Provinciale Staten

In te stemmen met:

1. Kennis te nemen van de structurele wettelijke verplichte opgaven voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en de uitvoeringskosten door externe organisaties;
2. De hiertoe benodigde dekking van 3,87 miljoen euro per jaar (2023) oplopend tot een bedrag van 9,87 miljoen euro per jaar (2030) mee te wegen bij **begroting '23 de begrotingsdiscussie, nadat, wanneer ook de inzichten zijn verkregen in de Ontwikkelopgave Natuur en de N2000-plannen alsmede herprioriteringsopties binnen andere beleidsterreinen en daarbij ruimte te zoeken binnen de vrije begrotingsruimte in combinatie met herprioritering**
3. Driejaarlijkse herijking van deze cijfers en benodigde dekking.

	2023	2030
--	-------------	-------------

Natuurbeheer	€ 11,8 mln	€ 14,96 mln
Agrarisch natuurbeheer	€ 3,45 mln	€ 3,45 mln
Organisatiekosten	€ 2,49 mln	€ 2,49 mln
Totaal	€ 17,76 mln	€ 20,90 mln
Dekking	€ 13,90 mln	€ 11,03 mln
Tekort	€ 3,87 mln	€ 9,87 mln

5. Risico's

De provincie is gebiedsregisseur voor het landelijk gebied. Zij is opdrachtgever voor het beheer van de natuurterreinen in eigendom en bevoegd gezag voor het verlenen van natuurbeheersubsidie en agrarische natuurbeheersubsidie.

Op basis van de doelstellingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn is afgesproken (Natuurpact, 2013), is in de Wet natuurbescherming opgenomen dat provincies de nodige maatregelen moeten treffen om soorten en habitats van soorten in een goede staat van instandhouding te brengen en te behouden. Een in de Wet natuurbescherming verplicht maatregel hiertoe is het realiseren en in stand houden van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur). De rol van de provincies is financierder via natuurbeheersubsidies, dan wel het verstrekken van een opdracht voor het voeren van beheer op de eigen natuurterreinen. Op deze wijze wordt goed beheer in het Natuurnetwerk Limburg als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland gestimuleerd. Bij onvoldoende beheer is er het risico dat de biodiversiteit afneemt en de klimaatverandering minder wordt gebufferd. Voor het in een gunstige staat van instandhouding brengen of houden van beschermde soorten is het agrarisch natuurbeheer een maatregel. Volgens het no-sliding-back principe moet de lidstaat Nederland ervoor zorgen dat er een algehele grotere financiële bijdrage wordt geleverd de specifieke doelstellingen op het gebied van o.a. het beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en lucht en het tot staan brengen en ombuigen van biodiversiteitsverlies, de versterking van ecosystemendiensten en de instandhouding van habitats en landschappen.

Gedeputeerde Staten rapporteren aan het Rijk, via de Voortgangsrapportage Natuur, over de geleverde inspanning voor het behalen van de doelstellingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn en het Rijk rapporteert aan de Europese Commissie. Mocht de Europese Commissie de inspanningen van Nederland onvoldoende achten, dan kunnen ze een inbreukprocedure starten en een financiële sanctie opleggen. Het Rijk zal deze boete, op basis van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën, bij de provincie neerleggen.

6. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

§1 Structurele kosten, structurele dekking

Met het sluiten van het Natuurpact in 2013 werd de provincie verantwoordelijk voor het natuurbeheer en het agrarisch natuurbeheer. Aan uw Staten was bekend gemaakt dat de storting in het Provinciefonds door het Rijk niet afdoende was voor het financieren van de gedecentraliseerde natuurtaken (zie GS besluit G-11-029-1). De eigen bijdrage was destijds

² Het Planbureau voor Leefomgeving brengt tweejaarlijks de Balans van de Leefomgeving uit over de staat van de leefomgeving en het leefomgevingsbeleid.

berekend op 4,4 miljoen euro per jaar. Tot en met 2022 zijn de kosten voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en de externe organisatiekosten gedekt door inzet van incidentele dekkingsmiddelen. Aangezien dit structurele kosten betreffen wordt voorgesteld dat deze kosten structureel gedekt worden.

Doordat de storting in het provinciefonds niet afdoende is, wordt voorgesteld de resterende structurele kosten structureel te dekken bij het vaststellen van de begroting 2023. De historie van de totstandkoming van het tekort is opgenomen in bijlage 1.

Voor het natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en de externe organisatiekosten wordt gevraagd om een dekking voor continuering van het huidige beleid.

§2.1 Natuurbeheer

Het natuurbeheer wordt enerzijds door of namens de provincie zelf uitgevoerd op haar eigen terreinen. Anderzijds wordt natuurbeheer op terreinen in eigendom van derden (terreinbeherende organisaties, particulieren, etc.) gestimuleerd door het verlenen van subsidie. In de overeenkomst met de Manifestpartijen (2013), onderdeel van het Natuurpact, zijn specifieke afspraken gemaakt over de vorm en uitvoering van het Subsiestelsel Natuur en Landschap tussen provincies en de terreinbeherende organisaties en koepelorganisaties van lokale natuurbeheerders. Daarin is bepaald welk areaal minimaal in beheer moet zijn, de landelijk afgesproken tarieven moeten worden gehanteerd en de bijdrage voor recreatieve voorzieningen moeten zijn opengesteld.

Naast de doelstelling voor het in stand houden van de natuur, wordt met het Subsiestelsel Natuur en Landschapsbeheer ook andere doelen gediend. Vanuit de Wet natuurbescherming moet het Natuurnetwerk worden gemonitord. Dit wordt deels verzorgd door de natuurbeheerders vanuit de natuurbeheersubsidie. Het resterende deel van het Natuurnetwerk monitort de provincie zelf. De bijdrage voor het recreatief toegankelijk houden van natuurterreinen betekent dat er voorzieningen worden geplaatst of onderhouden (bankjes, wandelpaden, etc.) zodat recreatief medegebruik van de natuurterreinen wordt ondersteund. Het landschap kent naast de bijdrage aan de biodiversiteit en Natura 2000-doelstellingen ook een duidelijk cultuurhistorische component en door het toerisme een economische waarde

§ 2.2 Limburgs Natuurbeheerbeleid

In Limburg worden enkel natuurbeheersubsidies verleend voor beheer van natuurterreinen gelegen in het Natuurnetwerk (voorheen Goudgroene natuurzone). Er zijn eisen gesteld aan de ontvanger van natuurbeheersubsidie en is de hoofdregel dat mede-overheden niet voor natuurbeheersubsidie in aanmerking komen. De natuurterreinen die voor beheersubsidie in aanmerking komen zijn:

- Terreinen waarvoor al eerder natuurbeheersubsidie is verleend (afpraak Natuurpact)
- Terreinen die zijn gerealiseerd met een subsidie voor de omvorming van landbouwgrond naar natuurgrond als onderdeel van de ontwikkelopgave (afpraak Natuurpact)
- Terreinen die door de provincie zelf zijn gerealiseerd als onderdeel van de ontwikkelopgave.

Naast beheersubsidie kan ook een bijdrage worden aangevraagd voor:

- Monitoring (wettelijke taak)
- Recreatieve voorzieningen (afpraak Natuurpact)
- Gescheperde schaapskudde (met herder)

De bijdrage voor toezicht is niet open gesteld en in Limburg zijn er geen terreinen die in aanmerking komen voor een vaartoeslag.

Het stelsel is landelijk uniform vorm gegeven. Op basis van de provinciale natuurkenmerken bepaalt de provincie waar welk natuurtype en/of landschapselement aanwezig is (waarbij de situatie in het veld leidend is) en/of geambieerd en gesubsidieerd wordt.

§ 2.3 Provinciale natuurgronden

De Provincie Limburg heeft zo'n 650 ha binnen het Natuurnetwerk Limburg in eigendom (exclusief de natuurterreinen in het projectgebied Ooijen-Wanssum). Van deze 650 ha zijn zo'n 450 ha bestaande of gerealiseerde natuur. Bijna 200 ha is (nog) in agrarisch gebruik. De 450 ha natuurterreinen in eigendom moeten ook worden beheerd. Tot op heden is dat incidenteel en ad hoc geregeld. Het beheer van de natuurterreinen gelegen binnen het projectgebied Ooijen-Wanssum verloopt via een separaat traject.

§ 2.4 Motie 2489 gewijzigd Plusquin cs inzake Reserveren voor natuurbeheer

In de PS vergadering van 8 november 2019 is door mw. Plusquin (PvdD) c.s. een motie (*Motie 2489 gewijzigd Plusquin cs inzake Reserveren voor natuurbeheer*) ingediend waarbij aan GS is verzocht om in de meerjarenbegroting voldoende middelen te reserveren voor het vernieuwen van de beheercontracten met de TBO's vanaf 2022. Deze motie is geamendeerd door GS overgenomen, inhoudende het continueren van de subsidies voor de TBO's tot en met 2023 en de daarvoor benodigde (intensiverings)middelen te reserveren en voor de lange termijn een voorstel aan uw Staten aan te bieden met de uitwerking voor het duurzaam regelen van beheer en de structurele verankering hiervan in de begroting.

§ 2.5 Landelijk Uitvoeringsprogramma Natuur

Een van de maatregelen in het Uitvoeringsprogramma Natuur is het intensiveren van natuurbeheer. Deze maatregel heeft vorm gekregen door met terugwerkende kracht vanaf 2021 de subsidie voor natuurbeheer te verhogen van 75% van de standaardkostprijs naar 84% van de standaardkostprijs³. Gedeputeerde Staten hebben uitvoering gegeven aan deze afspraak in de besluiten van 7 december 2021 en 25 januari 2022, waarbij de bestaande subsidies omhoog zijn bijgesteld en nieuwe subsidies met de verhoogde tarieven zijn verleend. Vanuit het Rijk is hiervoor structureel aanvullende dekking beschikbaar gesteld. Uw Staten zijn op 16 april 2021 middels beantwoording van Statenvragen (DOC 00146162) alsook met reguliere updates over de motie 2489 geïnformeerd over deze ontwikkeling en dat hierdoor het voorstel voor een duurzame oplossing voor natuurbeheer is vertraagd (initiële planning was in 2020 een voorstel aan uw Staten voor te leggen). Landelijk wordt nog bestudeerd of de beheervergoeding verhoogd kan worden tot 100%, waarbij wordt uitgegaan dat het Rijk deze ophoging eveneens financiert.

§ 2.6 Vergelijking andere provincies

³ Bij de subsidiering van natuurbeheer wordt niet gewerkt met daadwerkelijk gemaakte kosten, maar wordt uitgegaan van een (landelijk) vastgestelde standaardkostprijs per beheerpakket.

De spelregels voor uitvoering van natuurbeheer zijn landelijk afgesproken, onderdeel daarvan zijn de beheertarieven (normbedrag per natuurstype) die jaarlijks interprovinciaal worden vastgesteld. Ambtelijke navraag interprovinciaal geeft het beeld dat andere provincies het natuurbeheer structureel in de begroting hebben verankerd en daarbij een groeiprognose hanteren. Alleen de provincie Zeeland heeft te kennen gegeven op termijn een tekort te hebben tussen de kosten en de door haar Staten beschikbaar gestelde dekking..

§ 2.7 gevolgen geen structurele oplossing.

Gevolgen geen beheer

Als er geen middelen beschikbaar worden gesteld zal er ruim onvoldoende tot geen beheer worden uitgevoerd. Dat zal leiden tot de situatie dat op verruigde graslanden en akkers geleidelijk verschillende typen soortenarm bos ontstaan, dit zal niet leiden tot echte wildernis. De abiotische omstandigheden (grondwater, stikstof, ruimtedruk) is daarvoor te bepalend. De huidige waarden en biodiversiteit is ontstaan door extensieve landbouw en vraagt daarom ook om gelijksoortig natuurbeheer. De Europese doelstellingen zullen dan nog verder buiten bereik zijn.

Gevolgen geen extra dekking

Als enkel de storting in het provinciefonds beschikbaar wordt gesteld voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en de externe organisatiekosten betekent dit dat er steeds minder areaal beheerd kan worden (de kosten blijven stijgen en dekking is een vast bedrag) of het bestaande areaal steeds minder goed. Natuurbeheerders hebben al aangegeven niet meer te zullen meewerken aan de ontwikkeling van nieuwe natuur (want dan moet dezelfde taart in steeds meer stukken verdeeld worden), dan wel aan andere natuur- en recreatieprojecten.

Gevolgen incidentiele dekking

Als er geen structurele dekking beschikbaar wordt gesteld, is een variant dat er beheersubsidies worden verleend met een kortere looptijd. In het verleden hebben natuurbeheerders hun bezwaren voor deze variant geuit. Zij hebben hun bedrijfsvoering ingericht op een subsidietermijn van zes jaar (denk aan inhuur van personeel, aankoop van materiaal en materieel). De verkorte looptijd kan leiden tot inefficiënt beheer dat ten koste gaat van de natuurkwaliteit en de biodiversiteit. Daarnaast is een langere subsidieperiode voor de provincie uiteindelijk goedkoper⁴. Het is goedkoper omdat beheerders een vast tarief ontvangen voor beheer en voor de stijging van de kosten gedurende de looptijd van de beschikking worden gecompenseerd door middel van een opslag. Dat betekent dat bij een kortere subsidieperiode deze opslag (landelijk vastgesteld en verrekend in de beheertarief) te hoog is.

§ 3.1 Agrarisch natuurbeheer

Het agrarisch natuurbeheer (ANLb) is onderdeel van het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Het GLB bestaat uit twee pijlers 1) landbouwsubsidies (o.a. inkomensondersteuning) en 2) plattelandsontwikkeling (waaronder het agrarisch natuurbeheer). Voor de agrarische natuurbeheersubsidie stelt Europa cofinanciering beschikbaar. Afgelopen jaren is 75% van de kosten voor het agrarisch natuurbeheer bij Europa gedeclareerd.

⁴ Berekend is dat het halveren van de subsidietermijn voor (van 6 naar 3 jaar) van de subsidie aan Staatsbosbeheer en de Bosgroep in totaal 2 ton extra kost.

In het Natuurpact is afgesproken dat middelen uit de storting in het provinciefonds beschikbaar worden gemaakt voor het agrarisch natuurbeheer, voor Limburg 2,34 miljoen euro per jaar. In de Overeenkomst met de Manifestpartijen is overeengekomen dat het de verantwoordelijkheid is van de agrarische collectieven om de overeengekomen doelen te realiseren.

§ 3.2 Huidige subsidie

Op dit moment is er een agrarische beheersubsidie verleend aan Natuurrijk Limburg voor de periode van 1 januari 2020 tot en met 31 december 2025. Deze subsidie is voor de periode 2020 tot en met 2022 verleend voor een bedrag van 6,88 miljoen euro per jaar en voor de periode 2023 tot en met 2025 voor een bedrag van 5,7 miljoen euro per jaar. Voor deze bedragen is in de begroting dekking beschikbaar.

Voor het agrarisch natuurbeheer was in 2016 een budget voor 5 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld. Na een analyse van aflopende contracten voor agrarisch natuurbeheer uit het oude stelsel in 2017, waarbij duidelijk werd dat een gat ontstond van 1,4 miljoen euro per jaar, is een aanvullende openstelling gedaan voor een bedrag van 1,25 miljoen per jaar. In 2017 zijn door het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld gericht op boerenlandvogels, dat voor Limburg neer kwam op een bedrag van 0,6 miljoen euro per jaar. Daardoor kwam het bedrag voor agrarische natuurbeheersubsidie uit op 6,88 miljoen euro per jaar. De provinciale bijdrage is feitelijk 1,72 miljoen euro geweest (25%), het resterende deel (75%) is gedeclareerd bij Europa.

§ 3.3 Nieuw Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Per 2023 gaat het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid van start. Als onderdeel van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid heeft Nederland een concept Nationaal Strategisch Plan ontwikkeld die nu voor de Europese Commissie ter goedkeuring voor ligt. Via het Nationaal Strategisch Plan wordt eveneens het verzoek ingediend voor de cofinanciering van Europa. De cofinanciering kan oplopen tot 75%, maar wordt pas definitief duidelijk nadat de Europese Commissie het plan van Nederland heeft beoordeeld. Dit betekent dat in 2022 de agrarische beheersubsidie moet worden aangepast en een looptijd van 2023 tot en met 2028 gaat krijgen. Op dit moment wordt in de aanstaande actualisatie van het Natuurbeheerplan voorgesorteerd op de doelen in het Nationaal Strategisch Plan. Nieuw is dat het agrarisch natuurbeheer wordt verbreed met klimaat- en waterdoelen. Dat betekent dat dit jaar een dekking voor de periode tot en met 2028 moet zijn geregeld. Gezien het agrarisch beheer een structurele kostenpost betreft, wordt voorgesteld dit ook structureel in de begroting te verankeren.

§ 3.4 no-backsliding principe

Voor alle agro-milieu doelen in het Nationaal Strategisch Plan (waaronder het agrarisch natuurbeheer) geldt de voorwaarde vanuit Europa⁵ dat er een grotere algehele bijdrage wordt geleverd dan in de periode 2014-2020 voor de doelen:

- Matiging klimaatverandering;
- Bevorderen duurzame ontwikkeling en beheer van natuurlijke hulpbronnen;

⁵ Artikel 105 van Verordening 2021/2015

- Bijdrage tot staan brengen van en ombuigen van biodiversiteitsverlies, versterking ecosysteemdiensten en tot instandhouding van habitats en landschappen.

Dat betekent voor de lidstaat Nederland dat het bedrag wat is uitgegeven aan agrarisch natuurbeheer (ANLb) niet mag verminderen. Dat betekent dat de provincie Limburg enkel de subsidie omlaag kan bijstellen als andere provincies meer subsidie gaan verlenen.

§ 3.5 overheveling – “terugverdienen” inkomenssteun

In Nederland wordt een deel van de directe inkomenssteun voor agrariërs uit het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid overgeheveld naar het agrarisch natuurbeheer (ANLb). Het idee achter dit landelijke beleid is dat agrariërs op deze manier worden gestimuleerd extra maatregelen te treffen, waarbij ze de inkomenssteun kunnen “terugverdienen”. Als Limburg bezuinigt betekent dat er voor Limburgse agrariërs minder valt terug te verdienen, terwijl de overheveling van inkomenssteun naar het agrarische natuurbeheer hun inkomenssteun wel verlaagt.

§ 4 Organisatiekosten

Voor het realiseren van de natuuropgaven bij het Natuurpact worden ook kosten gemaakt door externe organisaties die de provincie moet betalen. Hieronder vallen de kosten voor het uitvoeren van het agrarisch beheer door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (verplicht Europees betaalorgaan), de toezichtscntrole door de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit op het agrarisch natuurbeheer, de kosten voor de Nationale Databank Flora en Fauna, alsook de kosten voor IPO en haar uitvoeringsorganisatie BIJ12. De kosten hiervoor zijn 2,49 miljoen euro per jaar. Ook deze kosten zijn structureel en moeten structureel in de begroting worden opgenomen.

§ 5 Dekkingsvoorstel

Ten grondslag aan dit voorstel ligt een uitwerking van de te verwachten kosten van totaal 17,76 miljoen euro (2023) per jaar oplopend tot een bedrag van 20,90 miljoen euro per jaar (2030). Dit betreft de kosten voor natuurbeheer (zowel de natuurbeheersubsidies als het beheer van de provinciale natuurterreinen), agrarisch natuurbeheer en de externe organisatiekosten. Voor deze kosten is een deel, ter hoogte van 10,8 miljoen euro (oplopend tot 11 miljoen euro), van de storting in het provinciefonds voor het realiseren van de natuuropgaven in het Natuurpact beschikbaar.

Rekening houdende met nog aanvullende begrote dekking resteert daardoor een tekort van 3,87 miljoen euro per jaar (2023) oplopend tot 9,87 miljoen euro per jaar (2030) waarvan wordt voorgesteld dit mee te wegen in de begrotingsdiscussie 2023 e.v.. Voor een detailoverzicht van de kosten en de beschikbare dekking wordt verwezen naar bijlage 2.

In de PS vergadering van 4 juni 2021 is de, door mw. Jetten (GL) c.s. ingediende motie 2744 gewijzigd Jetten c.s. inzake Formatieopdracht aangenomen waarbij is voorgesteld dat de resterende Statenperiode wordt ingevuld met intensivering van o.a. natuurbeheer met inzet van beschikbare rijksmiddelen en resterende provinciale middelen. Dat zal leiden tot een afname van stikstofdepositie. De nu voorgestelde financieringsoptie past in lijn van deze motie.

Waarom is 4,4 miljoen euro niet voldoende?

In het rapport van de commissie Jansen II (2013) is een eigen bijdrage berekend van 4,4 miljoen euro per jaar. Berekend wordt een eigen bijdrage van 9,87 miljoen in 2030. Waar zit dit verschil in?

De eigen bijdrage is in 2013 berekend met het oog op 2021, niet 2030. Dat betekent dat voor 2030 de eigen bijdrage moet worden geïndexeerd, hetgeen zou betekenen dat het een eigen bijdrage van ongeveer 5 miljoen euro zou bedragen.

De beschikbare dekking van het Rijk wordt niet geïndexeerd, als gevolg van afspraken rondom het accres⁶ bij de storting in het provinciefonds, voor de storting in het provinciefonds in 2030 zal minder beheer kunnen worden betaald dan nu.

In Jansen II is nagenoeg geen rekening gehouden met de uitvoeringskosten door externe organisaties. Geen rekening is gehouden met de kosten voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en als gevolg van een onvoordelige verdeelsleutel een verschil van ruim 4 ton tussen kosten en vergoeding door het Rijk. Daarnaast zijn in 2022 de kosten voor IPO en BIJ12 6 ton duurder dan in 2020.

Een van de herstelmaatregelen die wordt gefinancierd uit de Specifieke Uitkering Natuur (SPUK, onderdeel van het Uitvoeringsprogramma Natuur) is de kwaliteitsslag op bestaande natuur. Deze levert een verhoging van de beheerkosten van 0,75 miljoen euro per jaar in 2030.

Voor het agrarisch natuurbeheer wordt uitgegaan van een continuering van het huidige beleid, zonder de extra rijksmiddelen die in het verleden hiervoor beschikbaar zijn gesteld en een beperktere contra-financiering door Europa dan waarvan afgelopen jaren sprake is geweest. Dat levert een extra kostenpost van 1,72 miljoen euro per jaar op.

Relatie met de ontwikkelopgave

In 2013 is in het Natuurpact vastgelegd dat in Limburg nog 3431 ha natuur moest worden ingericht, waarvan 2600 ha nog te verwerven om de Natura 2000 gebieden in een gunstige staat van instandhouding te kunnen brengen. Hiervan resteert momenteel een restopgave van ca 1050 ha. Voor de berekening van de instroom van de ontwikkelopgave is gebruik gemaakt van de beschikbare natuurdata. Deze zal naar de toekomst toe steeds verder worden verfijnd, hetgeen steeds betere prognoses geeft. Daarnaast is ook uitgegaan van een volledige realisatie en doorlevering aan een eindbeheerder van de ontwikkelopgave voor 2030, waarbij sprake is van een lineaire instroom. In de praktijk zal de instroom niet lineair zijn en zorgt vertraging bij de ontwikkelopgave ook voor vertraging in de oplopende kosten voor beheer.

De ontwikkelopgave is een incidentele opgave die deels wordt gefinancierd uit een storting in het provinciefonds van 6,9 mln per jaar. Deze storting in het provinciefonds is structureel. Na realisatie van de ontwikkelopgave, naar verwachting tussen 2027 en 2030, kan de 6,91 miljoen per jaar uit het provinciefonds die nu wordt aangewend ter financiering van de ontwikkelopgave worden ingezet ter dekking van de kosten voor het natuurbeheer.

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf

⁶ De storting in het provinciefonds door het rijk wordt niet geïndexeerd, maar beweegt met de rijksbegroting. Extra uitgaven en bezuinigingen hebben direct invloed op de storting in het provinciefonds.

Natuurgebiedenbeheer

Om te voldoen aan de afspraken in het Natuurpact moet voor de terreinen waarvoor al eerder natuurbeheersubsidie is verleend en gelegen is binnen het Natuurnetwerk Limburg, natuurbeheersubsidie beschikbaar blijven. Hetzelfde geldt ook voor natuurterreinen die zijn gerealiseerd met een subsidie voor functieverandering. Hierin is geen ruimte voor een heroverweging. Terreinen die door de provincie zelf zijn gerealiseerd hoeven volgens het Natuurpact niet in aanmerking te komen voor beheersubsidie. Echter, natuurbeheerders nemen geen terreinen over zonder dat er een vergoeding voor beheer aan is gekoppeld. Zonder natuurbeheersubsidie blijven deze terreinen in eigendom van de provincie en moet de provincie zelf het beheer organiseren en betalen.

Het niet voeren van beheer op onze eigen natuurterreinen is het verzaken van de wettelijke instandhoudingsplicht. Daarnaast wordt doorlevering extra bemoeilijkt als een natuurbeheerder achterstallig beheer moet uitvoeren.

Bezuinigd kan worden op het beheer met een gescheperde kudde door deze bijdrage geheel of gedeeltelijk te sluiten. Deze bezuiniging komt maximaal uit op 0,5 miljoen euro per jaar in 2030. Uit een praktijkstudie uit 2016 in het Gulpdal bleek dat in vrij korte tijd de talrijke micro-habitats van zeldzame planten aanmerkelijk waren verbeterd. Vanuit een ecologisch oogpunt wordt daarom ook voorgesteld om gescheperd beheer met schapen te continueren. Daarnaast dient het gescheperde beheer met schapen ook andere doelen zoals, cultuurhistorie, het beschermen en versterken van het landschap, de instandhouding van zeldzame schapenrassen en natuurbeleving en educatie in onze natuurgebieden. Het scheperen met traditionele landschaprassen is bijgeschreven in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland die is opgesteld ter uitvoering van het UNESCO Verdrag inzake de Bescherming van Immaterieel Erfgoed (2003). Daarmee onderkent Nederland de waarde en het belang van immaterieel erfgoed en heeft Nederland zich verbonden aan de verplichting om randvoorwaarden te creëren voor het behoud van immaterieel erfgoed.

Agrarisch natuurbeheer

Voor het agrarisch natuurbeheer waren Gedeputeerde Staten voornemens om per 2023 te bezuinigen. Gezien de voorwaarde vanuit Europa, de ecologische meerwaarde, het positieve oordeel van de Wageningen Economic Research (2021) over het agrarisch natuurbeheer en de wachtlijst die er nu al is om voor agrarisch natuurbeheer in aanmerking te komen wordt voorgesteld de huidige doelen met bijbehorende kosten te continueren.

Externe organisatiekosten

Voor het uitvoeren van het agrarisch natuurbeheer is gebruikmaking van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (Europees betaalorgaan) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (toezichthouder) verplicht. Met decentralisatie van de natuuropgaven is ook bestuurlijk gecommiteerd aan kosten voor externe organisaties voor de uitvoering of ondersteuning van de uitvoering van deze opgaven (Nationale Databank Flora en Fauna, IPO en haar uitvoeringsorganisatie BIJ12). Op deze kosten kan de provincie niet zelfstandig bezuinigen.

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

Draagt bij aan programma 3.8 Plattelandsontwikkeling, product 3.8.1 natuur, resultaat 5, het onder gecertificeerd natuurbeheer houden (enz.). Voor dit product is conform de Programmabegroting 2021 de volgende taakverdeling afgesproken:

Bestuurlijke opdrachtgever: Gabriëls
Ambtelijke opdrachtgever: Timmer
Ambtelijke opdrachtnemer: Ruitenberg

De benodigde dekking van 3,87 miljoen euro per jaar (2023) oplopend tot een bedrag van 9,87 miljoen euro per jaar (2030) zal worden verwerkt in de samenstelling van de begroting 2023 wanneer ook de inzichten zijn verkregen in de Ontwikkelopgave Natuur en de N2000-plannen alsmede herprioriteringsopties binnen andere beleidsterreinen.

Deze verwerking ten behoeve van de opgave natuur kan in het meest extreme geval in 2030 leiden tot vermindering van de meerjaren vrije begrotingsruimte met een kwart.

9. Juridische aspecten – deregulering

Middels de voorgestelde financiële oplossing wordt het huidige beleid gecontinueerd. Daarmee wordt voorkomen dat de provincie bestuurlijke afspraken niet nakomt en worden juridische procedures met terreinbeherende organisaties en collectieven voorkomen.

10. Verbindingslijnen en andere visies

Het verlenen van subsidies voor natuurbeheer wordt ingezet om kwalitatief goed beheer van het Natuurnetwerk te stimuleren.

1. In de Omgevingsvisie Limburg 2021 zijn in hoofdstuk 14 voor natuur de doelen gesteld:

- “Het in stand houden van de biodiversiteit.
- Het realiseren van een robuust natuur-, bos- en waternetwerk en een groen dooraderd landelijk gebied.
- De maatschappelijke verankering en beleefbaarheid van natuur.”

Deze doelen vereisen een goed beheer van natuur.

2. In de Natuurvisie Limburg 2016, die op dit moment wordt geactualiseerd en omgevormd naar een programma hangend onder de Omgevingsvisie Limburg 2021, is als prestatiedoel gesteld:

- “Natuurbeheer doorgroeien tot 35.000 hectare + deel van voormalig agrarisch natuurbeheer”
- “Ca. 2.700 ha agrarisch natuurbeheer. Voor 6 jaar vast.”

Op 31 december 2020 was 33.143 ha in natuurbeheer en ca 2648 ha in agrarisch natuurbeheer.

Bij deze prestatiedoelstelling is als uitvoeringstrategie geformuleerd dat het aantal hectares groeit door het in beheer nemen van nieuwe gerealiseerde natuur die is ontstaan in het kader van de realisatie van de ontwikkelopgave, alsook dat een lagere beheervergoeding wordt nagestreefd. In 2016 (na vaststelling van de Natuurvisie) is gepoogd een bezuiniging door te voeren door het

tarief van de hoogstamboomgaard omlaag bij te stellen. Hiervan is, na te zijn aangesproken door de partners in het Natuurpact, vanaf gezien. Verdere bezuinigingen zijn binnen de afspraken van het Natuurpact niet mogelijk gebleken.

Sinds de Natuurvisie is voor het Agrarisch natuurbeheer een nieuw stelsel geïntroduceerd waarbij is overgestapt van ca. 1000 contracten naar 1 contract met Natuurrijk Limburg. Het Agrarisch Natuurbeheer wordt ingezet om Europees beschermde soorten te behouden en te ondersteunen. Dit is tevens een ondersteuning van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk.

11. Relatie met aanpak coronacrisis

Het 'Advies Taskforce BEST; Limburg na corona' stuurt aan op verantwoorde ontmoetingen in o.a. de natuur. Adequaat beheerde natuur nodigt hiertoe uit. Aan de natuurbeheersubsidie is de voorwaarde gekoppeld dat het natuurterrein kosteloos moet worden opengesteld voor publiek. In het belang van de toegankelijkheid van de natuurgebieden kan bovenop de natuurbeheersubsidie een bijdrage worden toegekend om natuurgebieden recreatief toegankelijk te houden (onderhoud van wandelpaden, zitbankjes, etc.). Het 'Advies Taskforce BEST; Limburg na corona' stuurt aan op een verantwoorde ontmoetingen in o.a. de natuur.

12. Toets Referendumverordening

Niet van toepassing

13. Effecten op CO₂ en stikstof emissies

Een overschot aan uitstoot van CO₂ of stikstof heeft een vernietigend effect op de biodiversiteit (zowel binnen als buiten Natura 2000-gebieden). Natuurbeheer beoogt de biodiversiteit te bevorderen en te behouden.

De stijgende concentraties van CO₂ zorgt voor klimaatverandering. Klimaatverandering zorgt in natuurgebieden voor enerzijds overstromingen en stormschade en anderzijds verdroging en droogte.

Stikstofdepositie zorgt voor verzuring en vermeting van natuurgebieden en daardoor enerzijds overwoekering van het ene natuurtype boven het andere en anderzijds de sterfte van een natuurtype door overbelasting. Beide effecten versterken elkaar. Daartegen worden enerzijds bronmaatregelen getroffen en anderzijds worden maatregelen in de natuur getroffen.

Subsidies voor natuurbeheer garanderen een kwalitatief goed basisbeheer. Goed natuurbeheer is een voorwaarde voor de instandhouding van de verschillende habitats (en daarmee een basis voor een hogere biodiversiteit) in de Natura 2000-gebieden. Vanwege de versnipperde ligging is spontane migratie en vestiging tussen deelgebieden van de Natura 2000-gebieden voor vele doelsoorten uitdagend. In het kader van klimaatadaptatie, alsook de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden is de aanleg en behoud van verbindingszones tussen Natura 2000-gebieden (Natuurnetwerk Limburg als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland) van essentieel belang. Naast bron- herstelmaatregelen draagt regulier natuurbeheer bij aan het verbeteren van de condities voor de verschillende habitats binnen als

buiten Natura 2000-gebieden. De doelstellingen voor Natura 2000-gebieden worden niet enkel behaald door goed beheer binnen een Natura 2000-gebied, goed beheer van de verbindingzones buiten de Natura 2000-gebieden zijn daar ook belangrijk voor.

Relatie vergunningverlening Natura 2000

Het uitvoeren van natuurbeheer is ook relevant voor het verlenen van toestemming op grond van de Wet natuurbescherming voor activiteiten met uitstoot van stikstof. Voor een overbelast Natura 2000-gebied geldt voor iedere toename aan stikstof een vergunningplicht. Of een Natura 2000-gebied wordt overbelast wordt bepaald aan de hand van de kritische depositie waarden (KDW) van de verschillende habitattypen en de depositie die reeds plaats vindt. Bij het bepalen van deze kritische depositie waarden is voor verschillende habitattypen rekening gehouden dat regulier beheer wordt uitgevoerd. Regulier beheer komt in veel gevallen neer op het verwijderen van nutriënten (o.a. stikstof) uit het natuurgebied. Dat kan betekenen dat als er geen regulier beheer wordt uitgevoerd voor bepaalde habitattypen de kritische depositiewaarde omlaag moet worden bijgesteld. Dan is er eerder sprake van een overbelasting door stikstof (en dus een vergunningplicht). Op dit moment zijn de voor stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden in Limburg overbelast.

Bij het verlenen van een vergunning is ook het relevant of het reguliere natuurbeheer wordt uitgevoerd. Door goed regulier beheer kan het zo zijn dat, ondanks de slechts staat van instandhouding van een habitatype, er dermate veel stikstof wordt verwijderd dat de toename van stikstof door een bepaalde activiteit als niet relevant wordt gezien. Door het reguliere beheer wordt het negatieve effect van de activiteit voorkomen.

14. Verdere planning, procedure en uitvoering

Bij instemming met dit voorstel wordt de begroting 2023 daarop aangepast. Vervolgens kan op basis hiervan de natuurbeheersubsidie (eind 2022) en agrarische natuurbeheersubsidie (medio 2022) worden open gesteld. Vervolgens kunnen na de openstelling aanvragen worden ingediend, die (als aan de eisen wordt voldaan) kan worden beschikt.

15. Periodieke informatie/sturingsinformatie

☐ **Via Jaarstukken en Begroting**

- ☐ Paragraaf Projecten
- ☐ Paragraaf Financieringen
- ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
- ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
- ☐ Programmaverantwoording

☐ **Voortgangsrapportages Regeling grote Projecten**

De voortgang voor natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer wordt jaarlijks via de Voortgangsrapportage Natuur gerapporteerd, alsook via de planning- en controlecyclus. Driejaarlijks zullen de cijfers worden herijkt en indien nodig verwerkt in de jaarstukken.

16. Evaluatie

Het natuurgebiedenbeheer is onderdeel van de Voortgangsrapportage Natuur die jaarlijks aan uw Staten wordt voorgelegd. Daarnaast wordt voorgesteld om de cijfers driejaarlijks te herijken.

17. Communicatie

In het proces om te komen tot een duurzame oplossing voor de disbalans tussen middelen en opgaves/ambities is zowel op bestuurlijk niveau als ambtelijk gesproken met de natuurbeherende organisaties (terreinbeherende organisaties en natuurcollectieven) die in Limburg natuurbeheersubsidie ontvangen. De voorgestelde oplossing is in lijn met de wens van de natuurbeherende organisaties.

18. Meegezonden bijlagen

Bijlage 1: Tijdslijn oplopend tekort

Bijlage 2: Detailoverzicht financiën

Bijlage 1: tijdlijn

Historie natuuropgaven en financiën

Onderhandelingsakkoord Decentralisatie Natuur (2011)

Op 16 december 2011 hebben uw Staten ingestemd met het landelijke Onderhandelingsakkoord Decentralisatie Natuur (G-11-029-1). Dit onderhandelingsakkoord is de basis geweest voor de door provincies gewenste decentralisatie van vrijwel alle resterende taken en bevoegdheden van het Rijk ten aanzien van natuur en landschap. Bij dit onderhandelingsakkoord behoorde een advies van de verdeling van de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen voor de uitvoering door provincies (Commissie Jansen I). Met het nemen van dit besluit was bij uw Staten bekend dat het rijk onvoldoende middelen beschikbaar stelde voor de uitvoering van de benodigde opgaven en heeft uw Staten zich gecommitteerd aan een eigen bijdrage. Met ingang van 2014 werd verwacht 2 tot 4 miljoen per jaar uit de provinciale middelen nodig te hebben voor de uitvoering van de natuuropgaven en specifiek voor het dekken van de kosten voor beheer van het Natuurnetwerk. Destijds werd verwacht met versoberingsmaatregelen dit bedrag te kunnen verkleinen tot 2 miljoen per jaar. Daarbij moest nog worden nagegaan of dan nog afdoende beheer wordt uitgevoerd om te kunnen stellen dat wordt voldaan aan de instandhoudingsdoelstellingen voortvloeiend uit de Europese richtlijnen. In dit PS besluit van 16 december 2011 is voor de jaren 2014 en 2015 2 miljoen euro beschikbaar gesteld uit de eigen middelen om het te verwachten te kort te dekken. In 2015 zou de dekking nader moeten worden bezien voor de jaren na 2015.

Natuurpact en Bestuursovereenkomst grond (2013)

Het Onderhandelingsakkoord Decentralisatie Natuur betekende een forse bezuiniging ten opzichte van het tot dan gevoerde natuurbeleid. Omdat de toegekende rijksmiddelen en eigen bijdrage van provincies onvoldoende bleken te zijn voor het realiseren van de Europese verplichtingen, besloot het kabinet Rutte II het jaarlijkse budget aan te vullen via het provinciefonds. Hiermee draaide het de helft van de eerdere bezuinigingen weer terug. Dit kreeg zijn beslag in het Natuurpact van 2013 en de Bestuursovereenkomst Grond. Met het sluiten van deze overeenkomsten werd de provincie verantwoordelijk voor:

- het vervolmaken van het Natuurnetwerk (ontwikkelopgave),
- natuurgebiedenbeheer (binnen het Natuurnetwerk),
- agrarisch natuurbeheer (buiten het Natuurnetwerk),
- het nemen van effectgerichte maatregelen/herstelmaatregelen voor Natura 2000-gebieden (destijds met het oog op de Programmatistische Aanpak Stikstof),
- het Faunafonds, en
- de resterende uitvoering van de Wet natuurbescherming (onthefingverlening).

Rijksuitkering natuuropgaven

Voor de verdeling van deze middelen werd weer een advies opgesteld (Commissie Jansen II). In het advies van de commissie Jansen II is bepaald dat de storting in het Provinciefonds voor Limburg 31,4 miljoen bedraagt en dat Limburg daar een eigen bijdrage van 4,4 miljoen moet bijleveren. Met deze inzet werd destijds aangenomen dat dan afdoende inspanning wordt geleverd voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen uit de Europese richtlijnen. In het advies van de Commissie Jansen II is geadviseerd om de budgetten zoveel mogelijk te

ontschotten. Hierbij past een benadering waarbij de middelen niet worden opgedeeld in verschillende categorieën, maar waarbij wordt gekeken naar het eindresultaat.

Inzet middelen voor beheer

Uit de intensiveringsmiddelen behorende bij het collegeprogramma 2019-2023 is in totaal € 14,1 miljoen beschikbaar gesteld voor de financiering van het natuurgebiedenbeheer en het agrarisch natuurbeheer (en de uitvoering daarvan). Het tekort vanaf 2015 tot aan de inzet van de intensiveringsmiddelen is voor natuurbeheer gedekt door 9,73 miljoen uit 'PiO' ingezet. Het budget 'PiO' bestaat uit middelen voor de ontwikkelopgave, reserve PAS en reserve zilver-bronsgroene natuurzone. Voor agrarisch natuurbeheer is daarnaast nog 17,56 miljoen euro uit de storting in het provinciefonds gereserveerd voor de ontwikkelopgave ingezet (uit dezelfde 31,4 miljoen van de storting van het Rijk in de Provinciefonds).

Oplopend tekort en motie 2489 gewijzigd Plusquin cs inzake 'Reserveren voor natuurbeheer'

Geconstateerd is dat er voor beheerjaar 2023 geen aanvullende incidentiele middelen meer beschikbaar zijn en dat er een steeds groter oplopend tekort ontstaat van middelen voor de uitvoering van natuurgebiedenbeheer (met ingang van 2023) en voor agrarisch natuurbeheer (met ingang van 2026). Dit groter oplopend tekort is een gevolg van een steeds groter areaal dat wordt beheerd (realiseren ontwikkelopgave), de kwaliteitsslag op bestaande natuur en prijsstijgingen.

Op 12 december 2019 zijn uw Staten geïnformeerd (2019/90784) over het naar de toekomst toe oplopend tekort voor het continueren van het huidige beleid aangaande subsidies voor beheer van natuurterreinen binnen het Natuurnetwerk Limburg. Gedeputeerde Staten hebben daarom op 10 december 2019 aan uw Staten toegezegd dat voor het natuurbeheer per 2023 duurzame scenario's voor natuurbeheer worden ontwikkeld en wordt ingezet op structurele verankering in de begroting. Op deze wijze geven wij invulling aan de overgenomen motie 2489 gewijzigd Plusquin cs inzake 'Reserveren voor natuurbeheer'.

Op 1 oktober 2021 is uw Staten geïnformeerd over het nieuwe landelijke Programma Natuur dat inzet op intensivering van natuurbeheer en hiervoor extra middelen beschikbaar stelt. In dit schrijven is uw Staten ook geïnformeerd dat (verder) bezuinigen op het stelsel van beheer leidt tot incongruentie met de afspraken in het Natuurpact. Gedeputeerde Staten hebben daarom besloten om de beheersubsidies die in looptijd waren ingekort te corrigeren naar hun reguliere looptijd, omdat duidelijk is dat per 2023 binnen de afspraken van het Natuurpact niet op het areaal dat in beheer is kan worden bezuinigd en dat geen lagere beheertarieven kunnen worden gehanteerd.

Per 2023 moet voor het merendeel (twee derde) van de natuurbeheerders de natuurbeheersubsidie opnieuw worden verleend (verlengd), zijnde Natuurmonumenten, Limburgs Landschap, Stichting de Marke, Natuurcollectief Limburg en de Bosgroep (de Bosgroep heeft meerdere natuurbeheersubsidies). Voor deze verlenging van de beheersubsidies zijn er op dit moment onvoldoende middelen in de begroting gereserveerd.

Bijlage 2: Detailoverzicht

Overzicht beheer	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kosten Natuurbeheer	€ 11.823.832	€ 12.091.715	€ 12.497.280	€ 13.193.533	€ 13.585.894	€ 13.995.334	€ 14.729.793	€ 14.963.129
RVO langjarige subsidies	€ 2.286.514	€ 2.286.514	€ 2.286.514	€ 2.286.514	€ 2.286.514	€ 2.286.514	€ 2.286.514	€ 2.286.514
natuurbeheersubsidies bestaand areaal	€ 8.951.643	€ 8.957.193	€ 8.979.087	€ 9.348.669	€ 9.357.358	€ 9.383.126	€ 9.848.294	€ 9.848.294
groeinatuurbeheersubsidies areaal/kwaliteitsslag	€ 336.547	€ 598.880	€ 982.551	€ 1.309.222	€ 1.692.894	€ 2.076.565	€ 2.320.944	€ 2.554.280
beheer eigen terreinen	€ 249.128	€ 249.128	€ 249.128	€ 249.128	€ 249.128	€ 249.128	€ 274.041	€ 274.041
Kosten agrarisch natuurbeheer	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000
huidige subsidie	€ 3.021.000	€ 3.021.000	€ 3.021.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000	€ 3.450.000
continuering huidig beleid	€ 429.000	€ 429.000	€ 429.000					
Organisatiekosten	€ 2.487.800	€ 2.487.800	€ 2.487.800	€ 2.487.800	€ 2.487.800	€ 2.487.800	€ 2.487.800	€ 2.487.800
monitoring	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000
BIJ12	€ 1.016.000	€ 1.016.000	€ 1.016.000	€ 1.016.000	€ 1.016.000	€ 1.016.000	€ 1.016.000	€ 1.016.000
IPO	€ 126.800	€ 126.800	€ 126.800	€ 126.800	€ 126.800	€ 126.800	€ 126.800	€ 126.800
RVO	€ 1.165.000	€ 1.165.000	€ 1.165.000	€ 1.165.000	€ 1.165.000	€ 1.165.000	€ 1.165.000	€ 1.165.000
Totale kosten	€ 17.761.632	€ 18.029.515	€ 18.435.080	€ 19.131.333	€ 19.523.694	€ 19.933.134	€ 20.667.593	€ 20.900.929
Subtotaal dekking natuurbeheer	€ 7.716.640	€ 7.756.640	€ 7.796.640	€ 7.836.640	€ 7.876.640	€ 7.876.640	€ 7.876.640	€ 7.876.640
Storting provinciefonds natuurbeheer	€ 6.652.530	€ 6.652.530	€ 6.652.530	€ 6.652.530	€ 6.652.530	€ 6.652.530	€ 6.652.530	€ 6.652.530
Aanvullende storting natuurbeheer 75-84%	€ 1.040.000	€ 1.080.000	€ 1.120.000	€ 1.160.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Dekking beheer Sibelco	€ 24.110	€ 24.110	€ 24.110	€ 24.110	€ 24.110	€ 24.110	€ 24.110	€ 24.110
subtotaal dekking agrarisch natuurbeheer	€ 5.361.000	€ 5.361.000	€ 5.361.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000
Storting provinciefonds agrarisch beheer	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000	€ 2.340.000
Incidentiele dekking agrarisch beheer	€ 3.021.000	€ 3.021.000	€ 3.021.000					
subtotaal dekking organisatiekosten	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208
Storting provinciefonds organisatiekosten	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208	€ 818.208
Totale dekking	€ 13.895.848	€ 13.935.848	€ 13.975.848	€ 10.994.848	€ 11.034.848	€ 11.034.848	€ 11.034.848	€ 11.034.848
saldo	€ -3.865.784	€ -4.093.667	€ -4.459.232	€ -8.136.485	€ -8.488.846	€ -8.898.286	€ -9.632.745	€ -9.866.081
saldo natuurbeheer	€ -4.107.192	€ -4.335.075	€ -4.700.640	€ -5.356.893	€ -5.709.254	€ -6.118.694	€ -6.853.153	€ -7.086.489
saldo agrarisch natuurbeheer	€ 1.911.000	€ 1.911.000	€ 1.911.000	€ -1.110.000	€ -1.110.000	€ -1.110.000	€ -1.110.000	€ -1.110.000
saldo organisatiekosten	€ -1.669.592	€ -1.669.592	€ -1.669.592	€ -1.669.592	€ -1.669.592	€ -1.669.592	€ -1.669.592	€ -1.669.592
gevraagde dekking	€ 3.865.784	€ 4.093.667	€ 4.459.232	€ 8.136.485	€ 8.488.846	€ 8.898.286	€ 9.632.745	€ 9.866.081

**ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG**

No: G-22-006

Onderwerp:

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van

besluiten:

1. Kennis te nemen van de structurele wettelijke verplichte opgaven voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en de uitvoeringskosten door externe organisaties;
2. De hiertoe benodigde dekking van 3,87 miljoen euro per jaar (2023) oplopend tot een bedrag van 9,87 miljoen euro per jaar (2030) mee te wegen bij begroting '23, wanneer ook de inzichten zijn verkregen in de Ontwikkelopgave Natuur en de N2000-plannen alsmede herprioriteringsopties binnen andere beleidsterreinen.
3. Driejaarlijkse herijking van deze cijfers en benodigde dekking.

	2023	2030
Natuurbeheer	€ 11,8 mln	€ 14,96 mln
Agrarisch natuurbeheer	€ 3,45 mln	€ 3,45 mln
Organisatiekosten	€ 2,49 mln	€ 2,49 mln
Totaal	€ 17,76 mln	€ 20,90 mln
Dekking	€ 13,90 mln	€ 11,03 mln
Tekort	€ 3,87 mln	€ 9,87 mln

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 8 april 2022.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer E.G.M. Roemer, voorzitter